

dan je bilo pa petje prav posebno gniljivo. Ker je bil praznik čistega spočetja, pela se je med drugimi obhajila „Bogoljubni kristjani“, sicer stara, pa prav lepa pesem, ki je neki iz Ljubljane sem priromala; krona vsem je bila pesem „O usmiljeni moj Jesus“, po vsem Goriškem dobro znana. Ta pesem se je glasila iz stotin gerl pred in med splošnim obhajilom. Kak vtis ta pesem napravi, je treba slišati peti jo, kakor ta dan.

Ni pa misliti, da so tako dobro peli pevci kake italijanske pevske družbe, ne, ampak priproste slovenske deklince, služabnice, oskerbljujejo že čez leto in dan slovensko petje (če treba, tudi latinsko ali italijansko) in te so se pod vodstvom g. učitelja Komela tako dobro obnesle. Gotovo je upati obilno sadú od teh duhovnih váj, saj obilne spovedi in neštevilne obhajila tirjajo, da to mislim.

Zdaj pa še nekaj prav žalostnega. V saboto večer šel je pridni mladenec Visin, stavec v Mailingovi tiskarni, domú. Ker je ves zaslužek redno oddajal svojim staršem, prihranili so mu toliko, da mu je bilo moč napraviti si novo čedno obleko. Nek zanikarnej, komaj dobrih 14 lét star, ga je že večkrat prej dražil; ko je pa vidil novo obleko, ga zopet ni pustil pri miru. Naveličan vednega nagaianja dá V. malopridnežu klofuto. Ta klofuta je zbudila maščevanje v sercu onega potepuha, že takrat se mu je grozil, da ga bo ubil. Rečeno saboto tedaj, ko je V. okolo sedmih prišel domú večerjat, oddal je materi prejeti denar od tedna; ker je pa imel pomagati list „Eco“ za razpošiljanje pripravljat, podal se je po večerji nazaj v tiskarno.

Mladi tolovaj ga je čakal skoraj tri ure. Ko se V. verne in pride blizo doma, prileti mu mimo glave kamen, ki ga pa ni zadel; prileti kos opeke in zadene ga ravno na usta tako, da mu izbije dva zoba, in da pade z glavo ob tla. Hudobnež pristopi in z nogami pomandrá na tleh ležečega — prestrašno in gnjusobno.

S tem dejanjem se je hudobnež celi dan okrog hvalil. Visin pa je šel domú, povedal svoji materi, da je padel, ulegel se je v posteljo in že okoli polnoči v nedeljo začel blesti in nič več ni prišel k zavesti. Umerl je v nedeljo zvečer okolo desetih, djan v sv. olje.

Ko so Visina pokopavali, prišli so menda vsi potepi cele Gorice na pokopališče, policaj pa je pripeljal hudodelnika, ki je kar naravnost obstal, da je on Visina umoril. Kaj je sodnijska komisija določila, mi ni znano, ko to pišem.

Šmarna gora.

Romarska cerkev na Gorenjskem.

(Spisal Ant. Namrč.)

(Dalje.)

V novejšem času je bila cerkev vsa presukana. L. 1842 je naš slavni rojak ranjki Matevž Langus oslikal na presno véliki altar in malo kuplo nad prezbiterijem. Kako veličasten je tron in kip Marije Device v sredi altarja! Marija sedi in v naročju derži malega Jezúška, ob njenem znojju sta dva angelja. Oklèp trona je res rožni venec v zlatih kipih. Kupla nad prezbiterijem kaže Marijo brez madeža spočeto, Oznanjenje Mariji Devici po angelju Gabrijelu, in pa Marijino poroko s sv. Jožefom.

Ravno ta umetnik je l. 1846 in 1847 tudi presno oslikal véliki kuplo nad ladijo — kaj lepo. — Veličastno se Marija, Mati Božja, vzdiguje proti nebu iz svojega groba. — Pri grobu ste Marta in Magdalena, in od strani gleda s čenjenjem, stermeče in zamaknjeno

njen slovesni in prečudni vnebohod enajst aposteljnov, nad njo pa je presveta Trojica. Mariji nasproti je pa naša prva mati Eva, in pod njo „drevo spoznanja“, ktero opléta zapeljiva kača. Evi ob desnici je véliki duhoven Melkisedek, ki Bogu daruje kruh in vino, Sara, Abraham z nožem v roki pri svojem sinčku Izaku. Dalje je Mozes z dvema tablama deseterih Božjih zapoved, njegov brat, véliki duhoven Aron, s kadilnico, Jozve in kralj David s harpo. Ob Evini levici je Noe z rešivno barko, Jakop na potu, Jožef egiptovski z ženo, vikái duhoven Heli, in Ana, Samuelova mati, Caharija in Elizabeta, in sv. Janez Kerstnik. — Narisano je tudi nekaj romarjev, ki tako bogoljubno molijo, da pri tem pogledu človeka nekako čudno stresne.

Vse te podobe so v tréh verstah. Vse tri verste se kuple ovijajo v prelepih krogih, tako, da je ena versta ožji od druge.

Cerkev zaljšajo orglje in pa prelep križev pot, po slavnem umetniku Jožefu Plank-u l. 1870 na Dunaju izdelan. Tudi veličastno zvonenje oznanuje čast Božjo in slavo Marijno. Visoko povišani in bližej sv. nebés kličejo in opominjajo nas, naj se ž njimi vred vzdigu-jemo v nebesa, kjer je naš pravi dom, naš ljubi Oče in njegov edinorojeni Sin Jezus naš brat, ki nam kraj pripravlja, da bomo tudi mi, njegovi služabniki, kjer je On, in kjer je naša ljuba Mati Marija. Zvonenje je bilo do zdaj dovelj lepo; ali 31. velikega travna 1874 je pripeljalo 11 parov volov s pripomočjo kacih 200 ljudi s podgore v dvéh urah novi velikanski zvon na Šmarno goro. Zvon je visok 4 čevlje, v okrogu spodej meri čez 4 sežnje. Na njem je pododoba Matere Božje, kakor je na Šmarni gori, ima pomenljive latinske in slovenske napise, je težek 5248 lb., in vlil ga je v dunajskem Novem mestu slavnoznani zvonar Ignacij Hilcer. Glasno, veličastno in milo se razlega, vabi in kliče, naj bi Marijo serca vse ljubile.

Le pridi sem, dragi prijatelj, Marijo častit. Ne bo ti žal; zakaj tukaj se lahko raduje oko in uho, tukaj pomoč dobivata duša in telo. — Skoro pol Kranjskega se od tukaj vidi. Vidi se velikanski Triglav, grapasti v nebo kipeči Grintovec, daljni Kum s sv. Nežo, Uskoki, hervaški Klek, ponosni Krim, visoki Kurešček, stari Turjak, ribniške in kočevske gore, kraški snežnik, vipavski Nanos itd. In kako veselo je gledati sto in sto cerkvic na hmcib, gorah in ravninah, ki se lesketajo, kakor zvezdice po noči na jasnem nebu! Kakih 30 farnih cerkev lahko tukaj vidiš na enkrat. Vidiš s Šmarne gore, pa še kaj blizo, čvetero mest: Belo Ljubljano, Škofjo loko, Kranj in Kamnik. — Kako prijazno šumi in bobni mogočna gorenjska Sava pod znojjem Šmarne gore. Zdi se mi, da čuje in glasno moli svojega Stvarnika doneča Sava, ko po noči vse mirno spava. In kako človeku dobro dé, kedar gleda tu solnčni izhod. Vse je v dolini zavito v nekako tiho, skrivnostno temo, kar pogleda goreče solnce izza hribov na góro in obliva s svojo zlato svetlobo verbove bližnjih in daljnih gorá; in kedar o večeru za „gnado Božjo“ zahaja, in se poslednjič še pri vsi naravi poslovi, kakor prijatelj prijatelju pri odhodu roko podá; tako tudi rumeno solnce o zapadu svoje zadnje žarke še hribom pošilja in se na njih utrinja kakor bi se pri njih poslavljaló, dokler je v dolinah že davno mračno. Zato so ljudje od nekđaj radi na goro hodili, in ne dá se tajiti, da človek na gorah ložej moli, da je njegov duh od zemlje odtegnjen, da se Bogu nekako bližej čuti. V tem je pa kristjane tudi podpirala sveta zgodovina, ker nam kaže, da so se naj imenitnejše reči stare in nove zaveze na gorah godile. Na Sinajski gori je Bog dal zapovedi; na goro Moriah je Abraham svojega sina darovat peljal; na Kar-

méljski gori je Elija Bogu dar opravil; tudi veličastni tempelj judovski je stal na gori Moriji.

Tudi Jezus je čas svojega življenja hribe in gore več ljubil kot doline, in velikokrat je na njih prenočil v goreči molitvi. Svoje učence je na gori lepo molitev „Oče naš“ moliti učil; na gori je imel svojo pridigo od osem blagrov; na gori Taboru se je bil pred tremi svojih aposteljnov spremenil; na Oljski gori je svojo bridko terpljenje začel in na gori Kalvariji ga končal. In po svojem častitljivem vstajenji se je na Oljski gori več ko pet sto učencem prikazal, se z njimi poslovil, se iz svoje lastne moči od tal vzdignil, in na oblaku plaval v svoje nebeško kraljestvo. —

Tudi nam, kadar smo na visokem hribu, serce nekoliko hitreje bije, dozdeva se nam, da smo bližej nebes, in kakor se dim na kviško valí, tako tudi naša molitev, ki iz ponižnega serca puhti, le k Bogu hiti, prosi živim srečo, bolnikom zdravje, blagoslov polju, grešnikom spreobrnjenje in odpuščanje, mertvim pa večni mir in pokoj.

Našim bogoljubnim prednikom, katerih imena so se na svetu že pozabile, pa so tamkej v večnosti, kakor zaupamo, izvoljenim Božjim prišteti, je bila visoka Šmarna gora preljubi kraj; kje so tisoči in tisoči, ki so klečali v tej cerkvi?

Gotovo je in ostane ta cerkev vidna priča pobožnosti Slovencev in vir, iz kterega se razliva daleč med narod blagoslov Božji in milost nebeške Kraljice. Dalje in dalje se širi slava šmarnogorske cerkve; čedalje večje trume ljudstva prihajajo od vséh strani na Šmarno goro, nabiraje si zaklade, katerih vrednost je večna. Ne samo verne Kranjce privabljuje k sebi gorska Marija, ampak tudi sinove iz drugih pokrajin. Prebivalci iz Štajerskega hité na goro povzdigovat roke k nebeški Kraljici; Korošci prihajajo semkaj pred Marijo pokladat svoje zaupljive prošnje in zahvalnice; tudi prebivalci puatega Krasa in kamenite Istre nočejo zastajati za drugimi Slovenci. — O posebnih priložnostih pridejo ne le posamezni ljudje, ampak cele fare s svojimi duhovniki. Tako pride velikonočni torek Starološka fara z dvema duhovnoma polčeterto uro hodá. Ravno ta dan pride tudi fara Ježica s svojim dušnim pastirjem dve ure deleč. Na sv. Florijana dan priromate gori dve fari, Vodiška in Smedniška, to je, tri fare in dve lokaliji, skup štirinajst sosesk, in sicer pét ur hodá. Šmarnogorski duhoven opravlja za te soseske duhovno službo.

Binkoštni torek priroma na goro starodavna mati veliko duhovnij v ljubljanski okolici, t. j., Šenpeterska fara iz Ljubljane, spremljana od dvéh gg. duhovnov, poltretjo uro hodá. Ta dan pride tudi fara Černuška, dvě piéli uri daleč, s svojim duhovnom, in pa stara fara Naklo.

Fara Stránje, kakih pét ur od gore v stran, pošilja na goro svoje ljudi kvaterno sredo pred praznikom presvete Trojice s svojim domačim dušnim pastirjem. Drugi dan malega serpana, to je, dan Obiskanja Marije Device, priromajo Sorški farmani dve uri daleč s svojim duhovnom. Ta dan pride tudi fara Mavčiče s svojim dušnim pastirjem. Fara Préska pride s svojim duhovnom, dve uri daleč, sv. Ane dan. Fara Ternovska iz Ljubljane priroma z dvema duhovnoma vsako leto po malem Šmarnu nedoločén dan. Iz prav bližnjih fará, kakor iz Šmartna pod Šmarno goro in pa iz Šentviške, imajo skoraj vse soseske svoje letne poljske in urne sv. maše na gori, kamor pridejo s svojimi duhovni.

(Konec prih.)

Sveta noč.

O sveta noč, veselja polna,
Neskončno blaženi spomin!
Raduj, o zemlja se vesoljna,
Raduj se s serca globočin!
Zahvalo človek pój otéti;
Bil suženj greha si, peklá:
Že v jaslih ti leží „Presveti“,
Ki prišel je, o moli Ga!

Se smiliti človeštva v reví
Prestol nebeški zapusti;
V votlini, glej! On, Sin kraljevi,
Trepéče, zate mraz terpi.
V naročji Matere Marije
Njegovo ná-te zrè okó,
Usmiljeno serce Mu bije
Za tebe, grešnik, pregorkó.

Besede moje so resnica,
Ti sladko Dete govori,
Je večna tirjala Pravica,
Za grešnika prelił bom kri.
Ne boj se, človek, upaj meni;
Poslán v rešenje sem na svét;
Odperl ti zdaj bom raj zgubljeni,
Z Očetom te sprijaznil spet.

Res, ljubim te neizrečeno,
Je tvoja duša moja last;
V ljubezni željo imam éno,
Te vzeti k sebi v večno čast;
Natoro revno sem človeško
Z veseljem zá-te zdaj sprejel,
Da tudi ti sladkost nebeško
Z menój bi vžíval kdaj vesel.

Se vdal težavam bom in revam,
Šel v britko smert na križ voljnó;
Tvoj večni blagor jaz zahtevam,
Ker ljubim te serčno, serčno!
Z ljubeznijo ljubezen vneto
Mi blagodušno povračuj,
V korist obrni noč si sveto,
Otetve svoje se raduj.

Bogú, o človek, spevaj slavo
Ki bil rodíl se v tvoj je mir;
Zatrí napuhu steklo glavo,
Ki grehu je nesrečni vir;
S pastirji združi se, z duhovi,
In móli Jezusa lepó;
Sercá občutke v pesmi novi,
Doné veselo naj v nebó:

Češena noč, veselja polna!
Češeno Dete, Božji Sin!
Slavi naj zemlja te vesoljna
Z duhovi rajskih visočin!
Pozdravljam Te ponižno, verni
Jetnik, hvaležen, upajoč,
Blagruj me v milosti nezmérni,
Rešitelj moj, nepojšno noč! —

Radoslav.